SASTAMALAN KAUPUNGIN RAHOITUS- JA SIJOITUSTOIMINNAN PERUSTEET

Kaupunginvaltuusto xx.xx.2026 § xx

Voimaan 1.1.2027 lukien

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Sisällys

1. RAHOITUSTOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT 1
2. RAHOITUSTOIMINTA 1
2.1. Rahoituksen yleiset periaatteet 1
2.2. Ottolainaus 2
2.2.1. Ottolainauksen yleiset periaatteet 2
2.2.2. Ottolainauksen riskit ja riskienhallintakeinot 3
2.2.3. Kaupungin riskienhallintakeinot 5
2.3. Antolainaus ja takaukset 6
3. SIJOITUSTOIMINTA 8
3.1. Yleistä sijoitustoiminnasta 8
3.2. Sijoitustoiminnan perusteet 9
3.3. Käytettävät sijoitustuotteet 10
3.4. Sijoitusten hajauttaminen ja allokointi omaisuuslajeittain 11
3.5. Toimialasijoittamisen periaatteet 12
3.6. Kassavarojen sijoittamisen periaatteet 13
3.7. Toimeksiantojen varat 14
3.8. Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta 15
4. KONSERNIN RAHOITUS 16
5. ASIANTUNTIJAPALVELUJEN KÄYTTÖ 17
6. RAPORTOINTI 17
7. VOIMAANTULO 18

1. RAHOITUSTOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT

Kaupunginvaltuuston tehtäviin kuuluu kuntalain 410/2015 § 14 mukaisesti varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista päättäminen. Kuntalain säännöksen tarkoituksena on korostaa valtuuston roolia kunnan varallisuuden hoitoa ja sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Valtuuston tulee ottaa selkeästi kantaa siihen, minkälaisissa toiminnoissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana sekä valvoa, että kunnan pääoma on tehokkaassa, kunnan tavoitteita ja strategiaa tukevassa käytössä.

Valtuusto päättää myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Tämä asiakirja jakautuu kahteen pääosaan eli rahoituksen perusteisiin ja sijoitustoiminnan perusteisiin. Rahoituksen perusteissa on määritelty kunnan ottolainaukseen ja antolainaukseen liittyvät sekä takausten myöntämiseen ja riskienhallintaan liittyvät periaatteet. Sijoitustoiminnan perusteissa on määritelty sijoitustoiminnan periaatteet ja riskien hallinta.

Varainhankinnan, varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan ensisijaisena tehtävänä on tukea Sastamalan kaupungin toimintaa valtuuston asettamien strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteena on turvata Sastamalan kaupungin maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa.

Omistajuuteen liittyvät periaatteet on määritelty omistajaohjauksen periaatteissa (KV 9.11.2026 §)

2. RAHOITUSTOIMINTA

2.1. Rahoituksen yleiset periaatteet

Rahoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan rahoituksen hankintaa ja siihen liittyvää riskienhallintaa sekä rahoituksen tai takauksen myöntämistä. Kunnan toimintaa ohjaavat valtuuston hyväksymät rahoituksen periaatteet sekä talousarvio.

Kaupungin rahoituslähteitä ovat verotulot, valtionosuudet, toimintatuotot sekä vieraan pääoman ehtoinen rahoitus (lainarahoitus). Tuloilla katetaan kaupungin käyttömenot, investoinnit, lainanlyhennykset ja lainanhoitokulut. Tavoitteena on, että lainarahoitusta käytetään vain kaupungin elinvoimaa, peruspalveluja ja taloutta tukevien investointien rahoittamiseen.

Sastamalan kaupungin rahoitustoimintaa hoidetaan pitkäjänteisesti ottaen huomioon kaupungin ja kaupunkikonsernin yhteisöjen toiminnan luonne. Rahoitustoiminnan ensisijainen tehtävä on tukea Sastamalan kaupunkikonsernin toimintaa valtuuston asettamien strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisessa. Tavoitteena on palvelutuotannon ja investointien edellyttämän rahoituksen varmistaminen, rahoituskustannusten minimointi ja vaihtelun tasaaminen pitkällä aikavälillä sekä rahoitusriskien hallinta.

Sastamalan kaupungin hallintosäännön (KV 22.6.2026 § 30) 80 §:n mukaan kaupungin rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen sekä rahastojen perustaminen ja lakkauttaminen. Hallintosäännön 80 §:n mukaan valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista ja määrittelee lyhytaikaisen kassaa vahvistavien lainojen enimmäismäärän.

Vaikka hankintalaki ei velvoita kilpailuttamaan lainojen hankintaa, kaupunki kilpailuttaa kaikki merkittävät rahoitustarpeet markkinoilla. Tavoitteena on kustannustehokkuus, riippumattomuus ja tasapuolisuus eri palveluntarjoajiin nähden.

2.2. Ottolainaus

2.2.1. Ottolainauksen yleiset periaatteet

Vieraan pääoman hankinta voidaan jakaa lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen rahoitukseen. Lyhytaikainen rahoitus käsittää alle vuoden pituiset lainat, kaikki tätä pidemmät lainat ovat pitkäaikaisia. Lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta tasapainottamalla turvataan kaupungin rahoituksen riittävyys muuttuvissa olosuhteissa.

Sitoutuminen pitkiin laina-aikoihin ja kiinteisiin korkoihin vähentää riippuvuutta markkinakorkojen muutoksista, mutta samalla se myös heikentää mahdollisuuksia hyötyä alhaisista lyhytaikaisista koroista tai markkinakorkojen laskusta. Sitoutuminen lyhytaikaisiin laina-aikoihin ja muuttuviin korkoihin lisää riippuvuutta markkinakorkojen muutoksista ja kasvattaa korko- ja jälleenrahoitusriskiä, mutta samalla parantaa mahdollisuuksia hyötyä korkojen laskusta.

Lyhytaikaista lainaa voidaan nostaa kaikilla rahamarkkinoiden yleisesti käyttämillä tuotteilla. Kaupungin lyhytaikaiseen vieraan pääoman hankintaan käytetään ensisijaisesti kuntatodistuksia. Lyhytaikaiseen lainanottoon voidaan käyttää myös alle vuoden pituisia velkakirjoja tai pankkien luotto- tai tililimiittejä.

Pitkäaikaiseen rahoitukseen käytettäviä perusinstrumentteja ovat velkakirjalainat, joukkovelkakirjalainat sekä leasingrahoitus.

Ympäristöystävällisiin investointeihin tarkoitettua vihreää rahoitusta pyritään käyttämään mahdollisimman paljon tilanteissa, joissa kaupungin investoinnit sen käytön mahdollistavat ja rahoituksen saatavuus ja ehdot ovat kilpailukykyisiä. Vihreää rahoitusta voi hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia. Vihreä rahoitus on osoitus kaupungin panostuksesta ympäristön hyvinvointiin.

2.2.2. Ottolainauksen riskit ja riskienhallintakeinot

Varainhankinnan riskit ovat rahan hintaan liittyviä (korkoriski), markkinoiden ja lainsäädännön muutosten aiheuttamia rahan saatavuuteen liittyviä (saatavuusriski) ja erääntyvien lainojen uudelleen rahoittamiseen liittyviä (jälleenrahoitusriski).

Korkoriski muodostuu rahan hinnasta eli korosta ja riskilisästä eli lainan marginaalista. Rahan kokonaishintaan vaikuttavat merkittävästi yleinen taloudellinen tilanne, pankkijärjestelmän tilanne ja rahoitusmarkkinoiden toimivuus. Korkoriskiä syntyy, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat kaupungin rahoituskustannuksiin.

Saatavuusriski muodostuu talous- ja markkinatilanteen aiheuttamista rahan saatavuusvaihteluista. Saatavuusriski realisoituu pitkäaikaisen rahoituksen hinnan noustessa ja rahoituksen saatavuuden heikentyessä.

Jälleenrahoitusriski liittyy erääntyvään rahoitukseen, joka on rahoitettava vieraalla pääomalla edelleen. Jälleenrahoitusriski sisältää edellä mainitut korko- ja saatavuusriskit. Jälleenrahoitusriski realisoituu esim. tilanteissa, joissa investoinnin kesto on pidempi kuin laina-aika tai rahoitettava laina on bullet-tyyppinen. Lyhyen rahan hinta on normaalioloissa edullisempaa kuin pitkäaikaisen rahoituksen lainahinta, mutta sisältää suuremman jälleenrahoitusriskin.

Maksuvalmiusriski on uhka siitä, että omat varat yhdistettynä tuleviin lisärahoitusmahdollisuuksiin eivät riitä tuleviin menoihin ja uhkana on maksukyvyttömyys.

Rahoitukseen liittyviltä riskeiltä pyritään suojautumaan hajauttamalla rahoitusta muun muassa laina-ajan pituuden, lyhennystavan, rahoituslähteen ja korkoperusteen mukaan. Riskienhallinta ja sen keinot ovat tasapainottelua lainarahoituksen hinnan ja riskien välillä. Luottokelpoisuudella on myös merkitystä varainhankinnan riskeiltä suojautumisessa.

Korkoriskiä hallitaan laina-aikajakaumalla ja suojauksilla eli johdannaissopimuksilla. Laina-aikajakaumalla tavoitellaan lainojen tasaista erääntymistä, jolloin myös jälleenrahoitusriski pienenee.

Korkoriskiä hallitaan hajauttamalla lainasalkkua kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin, laina-aikajakaumalla sekä korkosuojauksilla. Suojauksilla voidaan hallita tai poistaa esimerkiksi korkojen nousun haitallisia vaikutuksia. Vaihtuvakorkoinen laina voidaan suojaussopimuksella muuttaa kiinteäkorkoiseksi, jolloin korkokustannusten ennakoitavuus paranee. Suojaussopimus on erillinen sopimus, jolla suojataan yksi tai useampi laina tai tietty osa lainasalkusta. Suojaussopimus voidaan tehdä myös tulevaisuuden rahoitustarpeen korkoriskiä vastaan.

Saatavuusriskiä hallitaan hyödyntämällä monipuolisesti eri rahoitusvaihtoehtoja. Jälleenrahoitusriskiä ja maksuvalmiusriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, laina-aikoja hajauttamalla ja pidentämällä. Pitkät laina-ajat lisäävät kassavirtojen ennustettavuutta, mutta nostavat kustannuksia, joten optimaalinen rahoitus rakentuu lyhytaikaisesta ja kalliimmasta pitkäaikaisesta rahoituksesta.

Keskeinen rahoitusriskin hallintakeino on investointitason mitoittaminen kaupungin tulorahoitusta vastaavaksi sekä kaupungin velkaantumisasteen rajoittaminen.

Jälleenrahoitusriskiä jää kuitenkin aina olemaan, eikä sitä ole taloudellisesti järkevää poistaa kokonaan. Avoin jälleenrahoitusriski pidetään sellaisella tasolla, joka pystytään hallitsemaan.

2.2.3. Kaupungin riskienhallintakeinot

Tavoitteena on, että lainat jakautuvat lyhyt- ja pitkäaikaisiin lainoihin siten, että korkotason ollessa alhaalla tavoitellaan lainojen pidempää duraatiota (keskimääräinen juoksuaika) ja korkotason ollessa ylhäällä pyritään lyhyempään lainojen duraatioon.

Kaupungin tavoitteena on yleisesti hankkia pitkäaikaista rahoitusta, koska kaupungin investoinnit ovat pitkäaikaisia. Lainojen takaisinmaksussa voidaan käyttää tasa-, kertalyhenteisiä tai bullet -ohjelmia. Jälleenrahoitusriskiä hallitaan välttämällä erääntyvien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti.

Kaupungin pitkäaikainen vieraan pääoman hankinta järjestetään ensisijaisesti velkakirjalainoilla. Leasing-rahoitusta käytetään pääasiassa irtaimistohankintoihin. Leasing-rahoitusta voidaan käyttää investointien rahoittamiseen silloin, kun sen käyttö rahoitusmuotona on perusteltua. Leasing-rahoituksen käytöstä päätetään viimeistään investoinnin hankesuunnitelman yhteydessä.

Suojausasteella tarkoitetaan kiinteäkorkoisten lainojen ja koronvaihtosopimusten osuutta lainasalkusta. Suojatuksi katsotut lainat voivat olla kiinteäkorkoisia tai vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka on muutettu johdannaisinstrumenteilla kiinteiksi.

Markkinakorkoihin liittyvää riskiä pienentääkseen Sastamalan kaupunki voi käyttää koronvaihtosopimuksia, korkokattoa ja -lattiaa ja korko-optiosopimuksia sekä näiden yhdistelmiä. Johdannaissopimusten ja muiden korkosuojausinstrumenttien käyttö perustuu rahoituslaitosten kanssa solmittuihin yleissopimuksiin sekä vaihtoehtojen vertailuun. Suojauksia tehtäessä huomioidaan lainasalkun tuleva lainakanta. Johdannaisinstrumenteissa osapuolena tulee olla hyvän luottokelpoisuuden omaavat koti- tai ulkomaiset rahoituslaitokset.

Suojaus on vakuuttamista tulevaisuuden varalle. On hyväksyttävä, että ajoittain suojauksen kautta joudutaan maksamaan markkinakorkoa korkeampaa hintaa ja lainsalkun keskikorko saattaa nousta tulevaisuuteen varauduttaessa.

Sastamalan kaupungin lainasalkun suojausasteen tulee olla 30 % - 100 %:n välillä. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa kaupungin korkonäkemys ja tilanne korkomarkkinoilla. Suojausastetta muutetaan markkinatilanteen mukaisesti.

Kaupungin lyhytaikaiseen vieraan pääoman hankintaan käytetään ensisijaisesti kuntatodistuksia. Kuntatodistukset ovat velkasitoumuksia, jotka kaupunki on laskenut liikkeelle. Ennen kuntatodistuksen liikkeellelaskua kaupunki tekee kuntatodistusohjelman erikseen kunkin rahoituslaitoksen kanssa. Kaupungin on mahdollista käyttää lyhytaikaiseen lainanottoon myös alle vuoden pituisia velkakirjoja tai pankkien luotto- tai tililimiittejä.

Kaupungin ottolainausta toteutetaan vain euromääräisenä.

Kaupunki panttaa omaisuuttaan ottamiensa lainojen vakuudeksi vain poikkeustapauksissa.

2.3. Antolainaus ja takaukset

Antolainojen ja takausten myöntämisessä noudatetaan Kuntalain 129 §:ää, jonka mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Käytännössä takaus ei saa sisältää merkittävää taloudellista riskiä eikä takausvastuun realisoituminen saa vaarantaa kunnan toiminnan jatkuvuutta.

Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Riskin toteutumisen todennäköisyyden ja sen laajuuden tulee vaikuttaa takauksen antamisen edellytyksiin ja hintaan. Merkittävimmät poikkeukset rajoituksiin liittyvät palveluvelvoitteeseen (esimerkiksi sosiaalinen asuntotuotanto tai lakisääteinen/luonnollinen monopolitehtävä) sekä liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, museolain tai nuorisolain mukaisten tehtävien edistämiseen. Takauksia ja antolainoja myönnettäessä on huomioitava Kuntalain ja EU:n valtiontukea koskevan säännöstön vaikutukset. Antolainan ja takauksen myöntäminen harkitaan aina tapauskohtaisesti. Rahoitusjärjestelyissä on otettava huomioon myös Euroopan unionin toiminnasta (SEUT 2009) tehdyn sopimuksen artiklat 107 ja 108. Niiden mukaisesti tulee varmistaa, ettei rahoitusjärjestelyyn sisälly kiellettyä valtiontukea.

Omille konserniyhteisöille voidaan myöntää myös oman pääoman ehtoista rahoitusta. Mahdollisia rahoitusinstrumentteja ovat kaikki kulloisenkin lainsäädännön mahdollistamat välineet, esimerkiksi osakepääoman ja peruspääoman merkintä ja lisäys, sijoitus vapaan pääoman rahastoon, pääomalaina ja vaihtovelkakirjalaina.

Myöntämälleen lainalle kaupunki edellyttää reaalisen vastavakuuden ja asettaa lainalle normaalin rahalaitosluototuksen mukaiset markkinaehtoiset lainaehdot. Ohjeellinen vastavakuuden määrä on 1,0–1,3 * lainan tai vakuuden pääomasta ja ohjeellinen vuosittaisen takausprovision määrä on kohteesta riippuen 0,3 – 1,5 %. Takausten vastavakuudet ja takausprovisio määritellään tapauskohtaisesti takauspäätöksen yhteydessä.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunta ei voi antaa takausta kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yksityisen yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta. Rajoituksen piirissä ei ole kuntakonserniin kuuluva tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa oleva yhteisö tai toiminta, joka ei tapahdu kilpailutilanteessa markkinoilla.

Euroopan komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (sittemmin SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C 155/02). Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus (kunnan takaus) ole valtiontukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
- takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta (takausprovisio)

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi. Kuntien on riittävän oikeusvarmuuden saavuttamiseksi perustelua pyrkiä lähtökohtaisesti noudattamaan tiedonannossa määriteltyjä vaatimuksia. Mikäli kunta poikkeaa tiedonannossa määritellyistä vaatimuksista, niin kunnalla on näyttötaakka siitä, että takaukseen ei sisälly kiellettyä valtiontukea. Esimerkiksi tuki samaan konserniin kuuluville yhteisölle voi ylittää 80 prosentin rajan, jos järjestelyä kokonaisuutena voidaan pitää markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaisena.

Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

3. SIJOITUSTOIMINTA

3.1. Yleistä sijoitustoiminnasta

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin sijoitustoiminnan perusteista. Kuntaliitto on julkaissut vuonna 2026 ohjeen ”Kunnan ja kuntayhtymän varallisuuden hoito, sijoitustoiminta ja niiden perusteista päättäminen”. Ohjeessa (kappale 13.4.) viitataan kuntalain perusteluihin, joiden mukaan valtuuston tulisi päättää myös sijoitusten hajauttamisen periaatteista. Tällä tarkoitetaan kehysratkaisua sijoitussalkun tavoitteellisesta jakaumasta eli allokaatiosta siten, että valtuusto määrittelisi enimmäis- ja/tai vähimmäisosuudet niiden muuttujien suhteen, joissa hajauttamisen oletetaan olennaisesti vähentävän riskiä. Riskin pienentäminen hyväksyttäviin rajoihin saattaa edellyttää useiden hajauttamiskriteereiden käyttämistä. Ohjeen mukaan valtuuston allokaatiopäätöksen tulisi olla riittävän väljä. Sijoitusstrategian mukaisesta yksityiskohtaisesta allokaatiosta annetuissa vaihteluväleissä päättäisi kunnanhallitus.

Kaupungin rahatoimesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupungin rahatoimen tehtävänä on muun muassa rahavarojen sijoittaminen. Kaupunginhallitus tekee erikseen varsinaiset sijoituspäätökset sekä päättää yksityiskohtaisesta allokaatiosta annetuissa vaihteluväleissä. Muutoin sijoittamisessa noudatetaan hallintosäännön periaatteita, joiden mukaan talousjohtaja päättää kaupungin rahavarojen sijoittamisesta kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

3.2. Sijoitustoiminnan perusteet

Kunnan sijoitustoiminta jakautuu kunnan toimialaan liittyvään sijoittamiseen ja kassavarojen sijoittamiseen. Lisäksi kunnalla voi olla toimeksiantona sijoitettavia lahjoitusrahavaroja.

Toimialasijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia, joilla edistetään kunnan tehtäviin kuuluvia päämääriä, kuten palvelutuotannon järjestämistä, elinkeinorakenteen muutosta tai työllisyyden turvaamista kunnan tai seutukunnan alueella. Sijoitus voidaan tehdä oman tai vieraan pääoman ehdoin. Kassavarojen sijoittamisella tarkoitetaan maksuliikennevarojen ja kassaylijäämän sijoittamista.

Kunnan sijoitustoiminnan tulee lähtökohtaisesti olla taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sijoituksen reaaliarvon säilyttämistä, mutta sijoitusten tuoton tulisi kattaa myös sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Sijoitustoiminnassa on otettava huomioon maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen.

Sijoitustoiminta on pitkäjänteistä ja sijoitustoiminta on hoidettava suunnitelmallisesti siten, että maksuvalmius turvataan ja sijoitustoimintaan liittyvät riskit kartoitetaan ja riskeiltä pyritään ennakoivasti suojautumaan. Sijoitusten rahoittaminen lainanotolla tulee kysymykseen vain toimialasijoittamisessa.

Taloudellisten tavoitteiden ohella kaupungin sijoitustoiminnassa on huomioitava julkisyhteisöön kohdistuvat yhteiskunnalliset velvoitteet ja julkishallinnossa hyväksyttävät toimintaperiaatteet. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kaupungin tehtävien ja toimintaperiaatteiden kanssa.

Kaupungin sijoitustoiminnassa huomioidaan vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Tämä tarkoittaa erityisesti ympäristöön, sosiaalisiin asioihin ja yhtiöiden hallintotapaan liittyvien tekijöiden huomioonottamista sijoittamisessa, kumppaneiden valinnassa ja vastuullisuuden edistämisessä.

Kaupungin sijoitustoiminnan tulee olla kilpailutettua silloin, kun siihen käytännössä on mahdollisuus.

3.3. Käytettävät sijoitustuotteet

Sijoitustoiminnan tavoitteisiin ja sijoitustoiminnassa käytettäviin omaisuuslajeihin ja niiden painotuksiin vaikuttaa sijoitettavien varojen luonne.

Sijoitukset voidaan jakaa kolmeen omaisuuslajiin: korkosijoituksiin, osakesijoituksiin tai muihin sijoituksiin. Muihin sijoituksiin luetaan perinteisten listattujen korko- ja osakesijoitusten ulkopuolelle jäävät sijoitukset, kuten esimerkiksi kiinteistöihin, infrastruktuuriin, raaka-aineisiin tai listaamattomiin osake- ja korkosijoituksiin sijoittavat rahastot sekä sijoitukset erilaisiin strukturoituihin sijoitustuotteisiin.

Sijoitusten allokaatiolla (omaisuuslajijakaumalla) voidaan ohjata odotettavissa olevaa tuottoa, hallita riskitasoa ja hyödyntää markkinatilannetta.

Kaupungin käyttämät sijoitusinstrumentit ovat seuraavat:

1. Käteisvarat ja niihin rinnastettavat sijoitukset:

- tili- ja määräaikaistalletukset
- rahamarkkinasijoitukset

2. Korkosijoitukset, joko suorina tai rahastosijoituksina

- korkorahastot, jotka sijoittavat lyhyen (alle 12kk) duraation (korkoriski) joukkovelkakirjalainoihin
- korkorahastot, jotka sijoittavat pitkän (yli 12kk) duraation (korkoriski) joukkovelkakirjalainoihin
- Suomen valtion ja muiden EMU-alueen valtioiden liikkeelle laskemat

euromääräiset lainat
- kehittyvien markkinoiden lainat rahastomuotoisena
- yrityslainat (Investment grade ja High yield)

3. Osakesijoitukset

- pörssilistattuihin osakkeisiin sijoittavat rahastot ja pörssinoteeratut rahastot
- pörssilistatut osakkeet
- yhdistelmärahastot (sisältävät korkoja ja osakkeita markkinatilanteen mukaan)

4. Muut sijoitukset, rahastomuotoisena tai voitonjakolainarakenteella

- asunto- ja kiinteistörahastot
- metsä
- infrastruktuurisijoitukset
- pääomaturvatut sijoitustuotteet

Kaupunki ei tee suoria valuuttasijoituksia, eikä suoria sijoituksia johdannaisiin.

Sijoituskohteena olevat rahastot voivat sijoittaa johdannaisiin säännöissään määritellyllä tavalla.

3.4. Sijoitusten hajauttaminen ja allokointi omaisuuslajeittain

Sijoituksille asetetun tuottotavoitteen ja hyväksytyn riskitason perusteella sijoituksille asetetaan perusallokaatio. Eri omaisuuslajeista koostuvien sijoitusten perusallokaatiosta saadaan sallitut vaihteluvälit.

Perusallokaatio on sellainen sijoitusten jakauma, jossa kunnan sijoitusten tuotto-riskisuhteen oletetaan olevan optimissaan pitkällä aikavälillä sijoitustoiminnan periaatteet huomioiden. Allokaation vaihteluväli puolestaan mahdollistaa toiminnan markkinatilanteiden muutoksissa.

Sijoitusten ohjeellinen allokointi omaisuuslajeittain:

Omaisuuslaji	Perusallokaatio (%)	Vaihteluväli (%)
Osakesijoitukset	30	0–50
Korkosijoitukset	70	50–100
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0	0–30

Korkosijoitusten allokaatiojakauma

Markkina-alue	Perusallokaatio (%)	Vaihteluväli (%)
Euroalueen valtionlainat	20	0–40
Yrityslainat IG (Investment grade)	30	0–50
Yrityslainat HY (High yield)	20	0–30
Kehittyvät markkinat	20	0–30
Rahamarkkinat	10	0–100

3.5. Toimialasijoittamisen periaatteet

Toimialasijoittamisesta päätetään vuosittain talousarviossa tai valtuuston erikseen tekemän sijoituspäätöksen yhteydessä. Sastamalan kaupunki voi tehdä ainoastaan toimialasijoituksia, jotka tukevat kaupungin tehtäviä ja päämääriä.

Toimialasijoituksissa kaupungin tulee huolehtia, että toimintaan sijoitettu pääoma on turvattu ja kaupungilla on sijoitettuun pääomaan nähden riittävät vaikutusmahdollisuudet sijoitetuissa yhtiöissä esim. määräys- ja päätäntävallan osalta. Sijoitusmuotona voidaan käyttää antolainoja sekä pääomasijoituksia. Toimialaan liittyvät sijoitukset on mahdollista toteuttaa myös lainanotolla.

Toimialasijoittamisen periaatteita sovelletaan myös kaupungin antolainaukseen. Toimialasijoittamista koskeva päätös edellyttää, että talousarviossa on käytettävissä tarkoitukseen määräraha.

Ennen sijoituspäätöksen tekemistä tulee huolehtia toimialasijoituksen riskienarvioinnista, jossa selvitetään ja arvioidaan seuraavat tiedot:

- yhtiön liiketaloudelliset toimintaedellytykset
- yhtiöön kuuluvien tai siihen tulevien sopimuskumppaneiden taloudelliset ja toiminnalliset taustat
- sijoitustoiminnan kohteena olevan toimialan, yhteisön tai investointihankkeen riskit
- kaupungin kokonaispanostus yhtiön perustamisen ja osakkeen oston yhteydessä
- muiden osakkaiden lisäpanostus yhtiön toiminnan laajentumiseen liittyvässä sijoittamisessa
- kaupungin edun varmistus osakassopimuksella.

Pääomasijoituksen tuottotavoite määritellään sijoituspäätöksen yhteydessä.

3.6. Kassavarojen sijoittamisen periaatteet

Kassavarojen hallinnan lähtökohta on maksuvalmiuden pitäminen hyvänä ja maksuvalmiuden pitäminen riittävän suuruisena niin, että kaupunki kykenee suoriutumaan lyhytaikaisista velvoitteistaan, joita ovat mm. kassasta tehtävät maksut ja lainojen lyhennykset. Maksuliikennevarat eivät lähtökohtaisesti kuulu sijoitustoiminnan piiriin. Sijoitettavia kassavaroja eli kassaylijäämiä ovat kassavarat, joita ei ole sidottu maksuliikenteen hoitoon ja maksuvalmiuden turvaamiseen. Kassavaroilla tarkoitetaan maksuliikennevaroja ja kassaylijäämää. Maksuliikennevaroja ovat rahalaitosten käyttötileillä olevat varat ja käteisvarat.

Perusmaksuvalmiuden ylläpito edellyttää 15–30 päivän kassan riittävyyttä. Suurten investointien toteutus ja maksupostit edellyttävät ajoittain tätä suurempaa kassavarantoa.

Kassaylijäämä voidaan jakaa sijoitusajan perusteella lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen kassaylijäämään. Lyhytaikaisia kassaylijäämiä voidaan hoitaa juoksuajaltaan enintään vuoden pituisilla sijoituksilla. Lyhytaikaisen kassaylijäämän ensisijaisena tarkoituksena on turvata maksuvalmiutta käyttötilejä paremmalla tuotolla. Lyhytaikaisen

kassaylijäämän hoitoon soveltuvia sijoitusinstrumentteja ovat vähäisen arvonvaihtelun ja hyvän likviditeetin omaavat sijoitukset. Kysymykseen tulevat muun muassa määräaikaistalletukset, rahalaitosten sijoitustodistukset, kuntien ja rahoituslaitosten liikkeelle laskemat kuntatodistukset ja lyhyen koron rahasto-osuudet. Lyhytaikaisia varoja ei voi sijoittaa osakesidonnaisiin instrumentteihin. Kassaylijäämän sijoittamisessa tulee huomioida sijoitusten riittävä hajauttaminen.

Pitkäaikaista kassaylijäämää ovat sijoitusajaltaan yli vuoden mittaiset sijoitukset. Pitkäaikaisina sijoituksina voidaan käyttää muun muassa joukkovelkakirjalainoja, rahasto-osuuksia, määräaikaistalletuksia, kapitalisaatiosopimuksia ja sijoitusvakuutuksia. Osakesidonnaisista instrumenteista sallittuja ovat osakerahastot ja yhdistelmärahastot. Pitkäaikaisissa sijoituksissa keskimääräisenä tavoitetuottona on vähintään kaupungin pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta maksama keskikorko, sillä vaihtoehtoisesti kassaylijäämää voitaisiin käyttää vieraan pääoman palautuksiin, esimerkiksi lainojen lyhennyksiin.

Kassavarojen sijoituskohteet ja -palvelut on kilpailutettava silloin, kun siihen on käytännössä mahdollisuus.

Maksuvalmiustarpeen ylittävää kassaylijäämää käytetään Sastamalan kaupungissa ensisijaisesti velkamäärän vähentämiseen tai rahoittamalla investointeja kassaylijäämällä lainarahoituksen sijasta.

3.7. Toimeksiantojen varat

Toimeksiantojen varat ovat kaupungin hallussa tai hoidettavana olevia vieraita varoja, kuten lahjoitusrahastojen varoja. Toimeksiantojen varat voivat olla rahoitusarvopapereita, rahaa tai pankkisaamisia.

Toimeksiantojen varojen käyttö ja sijoitusperiaatteet määräytyvät ensisijaisesti lahjakirjan, testamentin tai rahaston sääntöjen tai muun käyttötarkoituksen perusteella. Rahastojen säännöistä päättää kaupunginhallitus.

Yleisperiaatteena on, että lahjoitusrahastojen varat säilytetään alhaisella riskillä sijoitettuna tai rahaston omilla rahatileillä siten, että ne ovat käytettävissä rahaston

säännön edellyttämällä tavalla. Lahjoitusrahastojen varoja voidaan sijoittaa hajautetusti kassaylijäämän tapaan lyhyt- tai pitkäaikaisiin sijoitusinstrumentteihin. Lahjoituksena saadut varat voivat käsittää myös suoria osakesijoituksia. Sijoituksista saatavat tuotot liitetään lahjoitusvarojen pääomaan.

Kaupungin maksuliikennetileillä oleville toimeksiantojen pääomille, mm. keräysvaroille, ei makseta korkoa.

3.8. Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Sijoitustoimintaan liittyy riskejä, joihin tulee varautua etukäteen. Sijoittamiseen liittyviä riskejä voidaan pienentää varojen hajauttamisella omaisuuslajien välillä ja niiden sisällä. Riskin määrään vaikuttaa muun muassa eri sijoituskohteiden riippuvuussuhteet, luottoluokitus, sijoitusten maantieteellinen hajautus, likvidiys sekä sijoitusten tekemisen ajallinen hajautus.

Sijoitukset hajautetaan riittävästi eri omaisuuslajeihin, toimialoille, maantieteellisille alueille ja liikkeeseenlaskijoille siten, ettei yksittäinen sijoitus tai sijoituskohde muodosta kohtuutonta riskiä kaupungin sijoitusvarallisuudelle. Sijoitustoiminnassa hyväksyttävän riskitason tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltuun tuottoon. Sijoitustoiminnassa vältetään sellaisia sijoitusinstrumentteja ja toimintatapoja, joiden riskit eivät ole riittävästi tunnistettavissa tai hallittavissa.

Riskit voidaan jakaa maksuvalmius, luotto- ja markkinariskeihin. Markkinariskit voidaan jakaa edelleen korkoriskiin, osakesijoitusten hintariskiin sekä valuuttariskiin.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa sitä, että kunnan rahavarat eivät riitä kassamaksuista selviytymiseen. Maksuvalmiusriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, riittävän suurilla ja likvideillä kassavaroilla. Riittävien kassavarojen lisäksi maksuvalmiutta turvataan kuntatodistusohjelmalla ja konsernitilillä. Maksuvalmiusriskiä alennetaan hajauttamalla sijoitukset määräaikaisiin ja jälkimarkkinakelpoisiin sijoituksiin.

Luotto- ja vastapuoliriski tarkoittaa riskiä, jonka realisoituessa kaupunki ei saa takaisin sijoittamaansa pääomaa tai sen korkoa. Luotto- ja vastapuoliriski on huomioitava sijoituksen tuottovaatimusta asetettaessa. Kaupunki minimoi sijoitustensa luottoriskiä

tekemällä korkosijoituksia riittävän luottokelpoisuuden omaaviin kohteisiin tai rajaamalla tietyn riskiluokan sijoitusten osuutta (esim. high yield-yrityslainat) sekä hajauttamalla sijoitukset sekä ajallisesti että määrällisesti riittävässä laajuudessa.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten aiheuttamaa epävarmuutta sijoituksen tuotossa (korkovirtariski) tai arvossa (hintariski). Korkovirtariskiä hallitaan sijoittamalla kiinteäkorkoisiin tai pitkään korkojaksoon sidottuihin korkosijoituksiin. Korkojen hintariskiä puolestaan hallitaan sijoittamalla lyhyeen korkojaksoon.

Omaisuuslajikohtaista riskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset korko- ja osakesijoituksiin, jotka poikkeavat toisistaan korko- ja hintariskin suhteen.

Arvopaperisijoituksen hintariskin suuruutta voi mitata volatiliteetin eli keskihajonnan tunnusluvulla. Mitä suurempi volatiliteetti, sitä suurempi on sijoituksen tulevaan tuottoon liittyvä epävarmuus. Tämän vuoksi osakesijoitusten osuus allokoinnissa on rajattu. Hintariskiin varaudutaan osakesalkun riittävällä hajauttamisella eri toimialoille ja maantieteellisesti. Osakesijoitusten tekeminen rahastojen kautta hajauttaa osakkeisiin liittyvää hintariskiä jo itsessään.

Valuuttariski liittyy sijoituksiin, jotka eivät ole euromääräisiä. Valuuttariskiä voidaan hallita rajaamalla muiden kuin euromääräisten sijoitusten osuutta sijoitusten määrästä tai valitsemalla valuuttariskiltä suojattuja sijoitusinstrumentteja.

4. KONSERNIN RAHOITUS

Kaupungin tytäryhteisöt vastaavat itse rahoitus- ja pääomahuollostaan. Ensisijaisia keinoja tämän toteuttamiseksi ovat riittävän kannattavuuden ylläpitäminen, toimiva riskienhallinta ja investointien järkevä rahoittaminen.

Konsernin ulkopuolisen rahoitustarpeen minimoinnin ja pääomien tehokkaan käytön optimoinnin kannalta keskeinen yhteinen palvelu on konsernitilijärjestelmä. Konsernitilijärjestelmän täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää kaikkien merkittävien konserniyhteisöjen mukanaoloa ja rahavarojen keskittämistä omistajaohjauksen osoittamaan pankkiin ja tileille. Konsernitilin pääsääntöisenä toimintaperiaatteena on, että tiliin kytketyt yhteisöt eivät tee erillisiä kassaylijäämien sijoituksia vaan pitävät

käteisvaransa konsernitilillä. Yhteisöillä tulee olla perusteltu syy sijoitusten tekemiseen ja yhteisöjen tulee huolehtia riittävästä likviditeetistä. Kaupunki maksaa konsernitilillä oleville varoille korkoa, joka heijastaa pankin kaupungille maksamaa talletuskorkoa.

Konsernitiliin liittyvät yksikkötilit sekä niiden käytössä olevat limiitit päättää kaupunginhallitus. Konsernitilin limiitti on tarkoitettu tilapäiseen enintään 3-6 kuukautta kestävään maksuvalmiuden turvaamiseen. Pidempiaikainen rahoitusjärjestely on ratkaistava normaaleilla laina- tai muilla rahoitusjärjestelyillä.

Tytäryhteisöjen merkittävimmät investoinnit, rahoitus- laina-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhteistyössä operatiivisen konsernijohdon kanssa. Yhteisillä konsernia koskevilla ohjeilla ja periaatteilla varmistetaan konsernin kokonaisedun kannalta tehokkaat ja taloudelliset ratkaisut myös rahoituksen suunnittelun ja järjestämisen näkökulmasta.

5. ASIANTUNTIJAPALVELUJEN KÄYTTÖ

Varoja sijoitettaessa voidaan käyttää varainhoitajan palveluja. Kaupunki voi antaa varojen hoidon yhden tai useamman varainhoitajan hoidettavaksi. Kaupunki voi tehdä myös erillisiä rahastosijoituksia. Varainhoitopalvelut kilpailutetaan tarvittaessa.

Kaupunki edellyttää varainhoitajiltaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (PRI) noudattamista ja vastuullisuusasioiden (ESG) liittämistä osaksi sijoitusprosessia. Varainhoitajan on noudatettava toiminnassaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan perusteita, rahastojen sääntöjä sekä rahastoille hyväksyttyä sijoitussuunnitelmaa.

6. RAPORTOINTI

Mahdollisista kassaylijäämän sijoituksista, lainoista ja maksuvalmiuden kehityksestä raportoidaan kaupunginhallitukselle vähintään kerran vuodessa, esimerkiksi tilinpäätöksen yhteydessä.

Rahastojen varoista raportoidaan tilinpäätöksessä. Sijoituksista päätetään hallintosäännön mukaisesti ja päätökset saatetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle.

7. VOIMAANTULO

Nämä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet korvaavat aiemman kaupunginvaltuuston ”30.9.2024 § 39” hyväksymän varallisuuden ja sijoitustoiminnan perusteet ja tulevat voimaan 1.1.2027 alkaen.